

ORADEA-MARE (N. VÁRAD)
23 iulie st. v.
4 august st. n.

Ese in fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 30. ANUL XXXI.
1895.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 5 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Mama lui cea frumoasă.

Novelă originală.

(Urmare.)

Un țipet se auzi de-odată; ambele tresăriră. La câțiva pași mergea contele Egmond, de braț cu baronesa, conversând vesel, cum nici odată nu l'a vădut.

Gerta se făcu și mai palidă de cum eră. Presumpțiunea ei tainuită, este dar adevărată! Soțul ei iubiă pe baronesa! La moment își perdū toate puterile, cerul i se întunecă și cădū fără simțiri in brațele Martei.

Când își veni in ori, se află in odaia ei. Eră culcată in pat, iar in mijlocul odăii inchidea Marta doue cofere mari și vëndu-o trezită, i dîse:

— Cele mai trebuinciose tôte le-am impachetat. Ve simțiți așa de tare, ca să putem plecā cu trenul de sērā?

Gerta se ridicā.

— Îți mulțănesc Martā, pentru inima ta bunā! Da, me simt destul de tare; ajută-mi să me imbrāc și apoi putem plecā.

Marta se plecā și cu buzele îi atinse marginea vesmētului.

— Voi urmā iubitei mele dōmne, ori

și unde s'ar duce, — dîse apoi. Doue ore mai târđu Bernard stătea 'nainte stăpānului seu.

— Bernard, anunță-me dnei contese!

— Ve rog domnule conte, dōmna contesā a plecat 'nainte de acēsta cu o orā, dimpreună cu Marta, la moșiile dōmnei.

Contele sārī in picioare iritat și dîse:

— Inșeuā-mi calul!

Dintre perdele se auzi risul metalic al baronesei.

— ... Al e prea hazliu acest paradox al mitologiei antice! Perseu geleşce Medusa fugitā! ... Și iarăș ridea cu hohot.

Contele își mușcă buzele. Prin o mișcare ușorā a manei concediā pe bētrānul Bernard, apoi murmurā mai mult pentru sine:

— In cele din urmā, e mai bine cā s'a intēplat așa.

Locul Martei fu in curēnd inlocuit, iar rolul stăpānei il ocupā și continuā baronesa.

Baronul serviā drept stafagiu.

Trecurā doi ani.

In castelul Wildisch acești doi ani produsērā mare schimbare.

In locul vieții monotōne de mai nainte, a urmat un traiu vesel, in societāți mari, cu vēnătore și alte petreceri.

Coridōrele intunecōse ale etagiului prim priviau cu ochi cu-

SECRĂTORĒA.

rioiși figurele sprintene, cari treceau vesel riđend de-a lungul lor. Neindătinate la ris vesel, ele comunicau cu drag sunetul metalic de la un părete la altul, ca prin echoul născut să se pótă și mai mult delecta în muzica plăcută, ne mai auđită.

Pe cât de mulțămii clipiu inse ochii mici de ferestri a coridórelor, pe atât de mare suprindere neplăcută și chiar indignațiune, părea a reoglindá portretele măestóse ale străbunilor Wildisch, cari urmau în ordinea genealogică pe păreții galeriei străbune.

Și ei, acești străbuni cu fețe suverane și mărețe au iubit în timpul lor veselía, petrecerea. Coridórele adormite asemenea resunau atunci de risetul, glumele și petrecerile vesele, dar aceea a fost de mult . . . coridórele neghióbe au uitat acele ڃile frumoóse.

Damele cu frisura 'naltă, pudrată, cu ținuta de rigóre, păreau a clătina afirmativ cu capul din cadrele mari, aurite.

Cine înțelege tainele, limba mută a ochilor nemišcați și totuși vii a icónelor seculare ale străbunilor: ar simți și densusul împreună cu ele ofensa și insulta ce le făceau petrecerile nesfērșite de doi ani de ڃile, arangiate de Nadinca cu baronul Ostoiu.

În fine și ei i se urí cu petrecerile îndătinate, și înduplecá pe contele să petrecá véra viitóre în óre-care din báile mai renumite europene.

Cel ce doreóse să aibă o adevérată icónă reală despre viéta omenescă, mérgă la vr'o baie mai renumită. Tot, ce-i reu, rafinat și prefăcut în natura omenescă, se află aici e concentrat și mai drastic decât aiurea.

Baronesa Trignoff în curénd devini centrul luminos al societății din báile de la Pymont, care erá una din cele mai cercetate báile ale Germaniei.

Frumseța splendidă, mai mult inse cochetăria neîntrecută, atrágea mulțime de adoratori.

Bărbații, fără deosebire de etate, toți erau la piciórele ei; dar cu un favor mai mare nu se putea láuda.

În una din ڃile sosi un óspe nou, marele duce Sergius Orloff, o înfătoșare atletică, cu pasiunea de a imprăscia banii și cu o predilecțiune față de frumuseța femeiescá.

De și nu erá Adonis, însușirile de mai sus au fost prea destule pentru a deșeptá în inima ambițioasă a baronesei cel mai viu interes față de ducele nou sosit.

Cunoștințele la báile se fac iute. Nu trecu mult timp și adoratorii cei mai constanți încá se retraseră. Marele duce Orloff fu declarat de cătră toți favoritul intim al baronesei Trignoff, iar ea nu-și dádea nici cea mea mică silință a deminti aceste vorbe, ba luá din ڃi în ڃi o ținută tot mai îndrăsnéță, mai provocátóre.

Contele Egmond desilusionat, se retrase apoi din societatea ei; pársi báile și nici nu se mai întórse.

Contele Egmond s'a depártat fără a-ș luá remas bun, — strigá desperat baronul Ostoiu, intrând mánios în boudoirul nepótei sale.

Ochii lui mici, scelpicioși de astadatá priviau spérioiși; fața-i erá palidă.

— Hahaha! Cugetam că s'o fi întemplat vr'o nenorocire! — respunse baronesa riđend.

— Dar Nadinco . . . contele . . . numele teu . . . cununia . . . gângăvia bétránul zápăcit de acésta nepásare.

Nadinca pufni de ris și respunse:

— N'avé frică. Am perdut titlul de contesă, dar să dobândesc pe acela de ducesă.

Fața baronului se rotunđi ca luna, ochii îi scelpiau de bucurie.

— Intr'adevér? — întrebá el.

Nadinca puse degetul pe buze:

— Istețime, minte, și — tăcere!

Baronul nu se putu stápani, ca saltând să nu esclame:

— Regele a murit, trăiescá regele!

O liniște sántă se lásá asupra șesului vast în care se aflá orașul M.

Sórele chiar apárase; rađele-i aurie străluciau prin negura arginție, care se ridicá din valurile murmurátóre ale riului Elba, salutând vesel posomorita villá din strada Ring . . .

Villa erá edificată în forma unui triumhiu; iar de doué laturi, de-a drépta cătră riu și de-a stánga, în strada Ring, se întindea parcul grandios, cu aleuri umbróse, cu cărări ascunse, cu corturi fantastice, cu cascade și lacuri mici, artificióse, iar în mijloc cu o fântână sáritóre.

În mijlocul acestei vieți riđétóre singur státea trist și tăcut castelul falnic, ca un colos nesimțitor, apatic, továraș fidel în simțeminte al stápanului seu.

Șapte ani au trecut de când cel din urmă descendent al Wildischilor contele Egmond a trecut pragul castelului Wildisch, aruncându-se în vétejul vieții sgomotóse. De acolo el s'a întors cu sufletul strivit și s'a retras în acésta villá.

Din afară tot orașul a înviat, în castel inse și acum erá tăcere. Numai într'un târđiu se deschiserá doué feréști din etagiu. Ori cine ar fi gândit, că contele Egmond abiá acuma s'a sculat; pe când el n'a dormit totá nóptea, ca de multe ori pán' atunci ڃile și nópti petrecea cu ochii deschiși, cu inima plină de dor, retras de la ori ce societate omenescă. Dintre numéroșii servitori numai pe bétránul Bernard îl suferia în giurul seu.

Numai la orele 10 și până la 6 séra simțea o desfétare care îl înveseliá.

În casa de peste drum, în o locuință suterană se mutase nu de mult o familie sērmană de pantofar.

La început îl infestau fórté mult ciocániturile sprintene și fără sfērșit a bietului pantofar, dar privind într'o ڃi din feréstă la nevinovatul turburátor de liniște, mânia i se topi la vederea icónei ce i se înfătoșá. De aci nainte familia neinsemnatului om deveni pentru contele un obiect de interes, asupra căruia ochii i se opriau odihniți și cu drag.

Prima ciocánitură a pantofarului erá signalul pentru bétránul Bernard, ca să împingá scaunul cu roți al contelui bolnav nainte ferestrii deschise.

Precum înțelese din Bernard, pantofarul erá un om fórté sirguincios, dar sárac, căci avea mulți copii. Dar acésta nu-l descuragiá de loc. El lucrá vesel și își ținca familia destul de cuviincios.

Contele Egmond vedea tóte din feréstă și-i venia să pizmuescá fericirea bieteii familii, șciindu-se pe sine atât de singur și atât de nefericit.

(Va urmá.)

AURELIA PÁCĂȚAN-RUBENESCU.

Nici salcia pom, nici mojiul om. (Proverb. Rom.)

In codru.

Ah! viața 'n codrul tainic negrăit de dulce este,
Ca și vraja unei mândre luni de aur din poveste...
Cât e zarea, pe sub ramuri, și cât ochiul ți se perde
Presărate-s flori frumoase pe covoru 'ntins și verde.

Șoptind, prin umbra desă, blând se străcură izvorul
Neastempărat — cum trece pribegind prin lume dorul —
Și spărgend in petrii valuri, murmură incet și lin,
A lui șopte nențelese-s a pădurilor suspin;

Și din ram in ramuri saltă, veseli mândrii și isteți,
Legănându-se pe frunze, ai naturii cântăreți,
Glăsuirea lor e dulce, plină de un farmec sfânt,
Frunză, flóre, ram, pădure, toate par un singur cânt.

In a sórelui de véră calde rađe aurite
Jócă fluturi dând in aripi arginții și pudruite,
Se alungă 'n rotitóre arcuri iuți de necreput,
Se ascund printre frunzise tot mai dese... s'au perdut...

Iar la umbra boltuirii invecchiților stejari
Se intinde mușchiul verde — alui fire-s moi și rari —
Sficios el te îndemná la un rēcoros popas,
Să redai putere nouă obositului teu pas;

Și din ce in ce te prinde tot mai mult dragul vieții,
Simți in suflet incolțirea dorului și-a tinereții,
Și isvor de fericire ție pare-ți tot și toate:
Bogăția-i s'o cuprindă inima-ți abia mai póte.

Negrăit de dulce este viața 'n codrul inverdit,
Ea mi pare o poveste mândră, fără de sfērșit...
... Ah! in frēmătul de frunze și in al pădurii cânt
E atáta poesie și atáta farmec sfânt!

ENE A P. BOTA.

Cugetări.

Amorul propriu este cel mai mare dintre lingușitori.
La Rochefoucauld.

*

Isbânda fără pericol este un triumf fără glorie.
Vauvenargues.

*

Incețaiți de a fi copii, in ziua când veți înțelege
cuvēntul datorie.
Carmen Sylva.

*

Geniul n'are nici de cum 'sex.
D-na de Stael.

*

Jocul este risipitorul averei, perderea timpului,
prăpastia avuției, omoritorul științei, dușmanul muse-
lor, izvorul certelor.
J. J. Rousseau.

*

Dragostea este pentru suflet, cea ce lumina este
pentru ochi: ea inlătură supērările, după cum lumina
inlătură intunerecul.
D-na de Lambert.

*

Bărbații sūnt superiori femeilor numai prin ceea
cā se cred cuminți in nebuniile lor.
Aglaea Răut.

*

Intre doctori și pictori este o mare deosebire: cei
dintēi acopēr prostiile lor cu pāmēnt, pe când ceialalți
le espun vederii tuturor.
Aglaea Răut.

Respuns

la cele ce spun dușmanii femeilor.

X

Gubirea e in natură o putere care domnește peste
om, făcend cu el ce vrē, acesta s'a observat și la
popórele antice cea ce le-a dat motivul de a o
personifică in inchipuirea unui Dumneđu; afară
de acēstă causalitate ce residă in ființa omenescă,
atērnă mult și de la dispoziția ināscută cuiva pre-
cum și de la modul de a vedē și înțelege lucrurile.
De sigur ca știința, creșcerea să póta coordoná conform
cu natura un idealism prea mare séu un realism, ne-
lāsând o parte prea desvoltată ca să mērgă reu. Afară
de acēsta inse, nu toți sūnt tot una in puterea iubirei,
atērnând cum am spus de la simțirea, de la imagina-
țiunea, de la constituția cuiva; cea ce insēmnă la unul
a iubi comod și cu ciasornicul, la altul e a murí. Pe
când la unii acea putere merge pân' la extremul ingro-
zitor, la altul póte fi fórtē in inimă séu deloc; astfel
cā aceștia nu pot fi espuși, séu posed o natură fórtē
ușóră de stăpānit; iar decā fac nebunii, le fac séu de
gust séu de principii rele ce-i conduc, fără a-ș avē in
sine vr'o luptă; pe când in sufletul altuia, pānă când
ajunge la faptă de care așa de ușor se vorbește, câte
suferinți s'au trăit.

Și femeia ca și bărbatul e supus la aceleași cauze
de temperament și simțiri; dar pe când bărbatului i
se găsece de naturale toate, femeii nu i se iértă nimic.
Ea, de la care se cer abținerile cele mai mari, virtu-
țile cele mai puternice, pe care nici bărbații nu sūnt
in stare să le aibă: a luptá cu ómenii și cu Dđu —
nu are nici un drept; fiind espusă la cea mai nevino-
vată greșelă a fronturilor celor mai mari, pe când rolul
bărbaților din contră, in poziția ei nenaturală și grea
ar fi de a o apēră! O femeie e ca o flóre frumoasă și
delicată, la care și-i drag să te uiți și provócă atenți-
unea tuturor, dar pe care cum ai atins-o o lécă, se ofe-
lește și cade; — de aceea nu póte fi mai mare pēcat
decāt să te atingi de numele séu reputația unei femei!
Ce póte face ea pentru a să apēră? Ea, flórea de altă
dată, devine călcată de toți in picioare, fără ca să fie,
in cele mai multe casuri vinovată; lumea nu șcie să
judece; dar e bucurósă că are pe cineva in vedere
pentru a-l maltratá, căci așa e făcut omul: barbar și
brut, de și nici el nu e mai bun decāt altul. De aceea
dar nimic mai trist, decāt femeia căcută; și te umple
jela când vești astfel de femei. Din punctul acesta de
vedere, intențiunea domnilor de a le sustiné prin toate
sfortările la inălțimea lor, e umanitară și nobilă, pre-
cum o face D. Simu, indignându-se față de versurile
dlui Vlăhuță; numai trebuie să ne aducem aminte că
și ea nu e sfânta din părete, și că agonia ei, pe nime
nu va fericí. Ce-i vinovată ea, decā sufletul ii cere un
frate potrivit, pe care sórta nu i l'a dat? și liniștea
poți s'o ai numai când vócea din interior te va lāsá in
pace și nu te va chinuí. Natura iubirei e sufletescă și
materială; o iubire va avē mai mult tonul impulsului
din care e nāscută, séu trāsece la un loc aceste 2 ele-
mente a iubirei, precum sufletul și materia și numai
la acci ómeni mai material tonul lor ese la ivélá, pe
când la ceialalți se manifestéză prin iubirea de sentiment.
In un astfel de cas, o femeie se linișțece și se simte
fericită numai cu speranța, cu gândul, cu plăcerea ce
simțește când șcie că-l are pe acel frate, că esisă, că

o iubește din depărtare, de unde va fi, pot să trecă la mijloc ani și loc care să-i despartă și e destul de fericită când știe că apropierea nu-i e iertată, numai cât să știe că nu îl ia nimene, atunci toate le va uita.

Intocmai precum e sora luminător și încălzitor pentru lumea fizică, fără de care totul ar peri, tot astfel e și moralitatea pentru lumea spirituală, izvorul a toate binefacerile și singura cauză care face pe om fericit, care-l rădică deasupra nivelului de viață animală și-l conduce sus, sus până la Dumnezeu; ea e naturală și înăscută omului manifestându-se prin simțul adevărului, al binelui; și ținându-te de toate ce-ți dictează densa: buna cuviință, conștiință, regula socială, nu vei avea cauze să faci greșelile, să guști din efectele celor rele: amarul, rușinea, nemulțămirea, care te duce până la a-ți lua viața, ci îți va fi motorul perpetuu, izvorul necentenit, al unei singure fericiri. O femeie, precum e femeia slabă de regulă: fără putere și știință, espusă de a fi jucăria bărbatului, trebuie să fie tare în moralitate pentru a-l paraliza și a-i pute impune lui. Moralitatea acasta la femeie stă strins legată cu simțimentul de onoare, care trăește așa de viu în fiecare și de care e așa de avid or ce om. Iar a-ș pierde o femeie onoarea sa, însemnează a căde în stăpânirea altora. Nu se poate durere mai mare, rușine, pentru omul întreg decât când vede că nu-și aparține șieși, ci la alții; e intocmai ca și cum n'ar fi om, ar fi un lucru, și prin urmare nu mai poate fi privit în rëndul acelora, putându-i-se în casuri extreme dreptul acesta nega. Astfel psihologic din rezultatul natural fiziologic, femeia pierde nu numai or ce facultate spirituală intelectuală de a se rădică deasupra materiei din omenire, dar cade până sub nivelul de animal. (Acelaș lucru e și cu bărbatul, din care cauză omenirea până astăzi nu s'a putut deslucra de sus rădică.) Așa trebuie să fi ajuns femeia în timpul vechiu al ignoranței și corupției, când se întrebau moralistii decă are suflet și ea; — pe când ea e florea, ea prin natura ei de iubire mai puțin jósă ca bărbatul, servind de scară omului a-l înălța spre progres și ideal; căci de la cine își va însuși bărbatul simțirile cele mai frumoșe prin care apoi percepe — séu femeia ideile, decât de la femeie séu ea de la bărbatul pe care îl iubește și pe care e gata în totdeauna ca pe Dumnezeu a-l ascultă. Am cunoscut femei simple din țera noastră, dar cu bun simț ca totdeauna și deștepte, pe care după un an de iubire, prin contactul inteligent al bărbatului nu le-am recunoscut; în raporturile lor ajunsese deplina perfecțiune; iar copii își iau creșterea prin părinți.

De sigur că într'o țără, unde principiile sânt așa de înaintate și imprășciate în toate păturele, perfecțiunea prin câteva generații, poate ajunge relativ absolută și generală. Iată pentru ce iubirea e o binefacere în omenire și astfel firea iubitoare a românului nu e decât o fericire pentru el; negăsind destul de plâns decât țera lipsită de acest simț, séu ajunsă la stadiul unde iubirea devine o patimă de injosire, trăgând spre mörte și pământ, unde iubirea va fi ajuns mai mult la materialitate; aici trebuie să fi deviat bărbații și femeile de la simțirea frumoșă de a iubi și să nu mai posedă onestitatea ei. În iubire, în aceste două naturi de iubire diverse, a bărbatului și a femeii, ce una țintește jos și alta sus, vedem cum se amestecă spiritul cu materia, cerul cu pământul, viața cu mörtea, pentru a muri și a se naște alte mai nouă și mai perfecte vieți. Iar decă e vorba să întrebăm de are suflet și femeia, prin natura iubirei ei, mai mult spirituală, vom recu-

nosce că are mai mult suflet chiar decât bărbatul! De aceea poate și cauza pentru care o femeie la 15 ani e mai cuninte decât un bărbat la 20. Dică domnii ce vor vré: femeia e făcută din costă omenescă, iar bărbatul din pământ!

Anume dicem așa, pentru ca să facem în ciuda domnilor, ne facem tari și mari; noi inse șcim că ceea ce e mai perfectibil, mai mare, mai greu se face; bărbatul are în sine toate elementele puternice de la natură, de la pământ pentru ca să se potă dezvoltă, pe când femeia decă e vorba să ne ținem de analogia de mai sus — se va dezvoltă mai mult în partea cea substanțială și delicată care o are de la bărbat; fiindu-i astfel lui scară, conducătorul mai departe în sus, iar el tot puterea, tot temelia, inceputul și sfârșitul, factorul a toate. Femeia îi e copilul prin care el mai departe trăește și de aceea el atăta o iubește, e un cântec, o flóre, o păsărică pe care o ține ca pe ceva de mare preț în mâinile lui.

Pe femeie o deșteptă înainte de timp inima, iar pe bărbat mintea îl deșteptă; mintea mai greu se va formă decât simțirile inimei înăscute la femeie, de aceea de multe ori pentru că inima o ia înainte până a nu-i fi venit mintea deplină rămâne nedestul de cöptă, pe când bărbatul are totă liniștea de a învăța; iar când îi vine pe urmă simțirea inimei, căpătând țaria de suflet, mai bine o poate pricepe și stăpâni, or se aruncă cu totă hotărîrea și puterea sa bărbătescă dus de inima sa. După acasta se poate lesne cunoșce iubirea și tonul puterii ce predomină într'o țără; este țera răpită de tonul iubirei de inimă și ușoră séu predomină bărbatul cu iubirea grea a sa; ceea ce atunci ar pute să se recunoșcă și în iubirea mai statornică bărbătescă și la femeie prin contractarea ce a făcut-o de la bărbat; acasta se va recunoșce unde iubirea e puternică și cugetă, séu unde fiind femeescă numai simțirea va domina.* Fi-vor inse și femeile tari, nu numai în simțire, dar și în minte, bărbații nu vor avea decât a se fericita — femeia e cea care în totdeauna dă tonul; prin mintea și puterea venită de la femeie indoit de tari vor fi și ei — atunci își va fi ajuns țera florea minții, puterea intelectuală bărbătescă a ei.

ELENA VORONCA.

Omennii activi rabdă mai cu ușurință lucrul decât plictisela.

Decă șcii să te respecti, nimeni nu te poate face să roșești.

Maximele cele bune sânt germenile binelui; înrădăcinate în memorie ele hrănesc voința.

Pe drumul necunoscut mai totdeauna te rătăcești.

* Poeții singuri sânt de formațiunea acasta, apröpe feminină, și geniurile; dar ei impreună simțirea cea mare femeescă cu puterea intelectuală. — În poporul nostru român, simțibilitatea femeescă domină, de aceea tot românul e poet, și de aceea deșteptăciunea aceea așa de mare — dezvoltarea intelectuală la băeți ca și la femei, în raport cu dezvoltarea la bărbați în alte popöre! — din atmosfera femeescă își sug ei sucurile, dar neavând femeia bărbăția, nu merge țera mai departe, cu toate acele nenumărate geniuri, nu se pot inse fructifică, rămâne ca să o vedem pe femeie cu mintea tare și hotărîtă până a cuprinde efectul lucrurilor și a le pune din convingere proprie în lucrare — pentru ca să nu li se potă apoi nici o țără din lume compară.

Cuibul vulturului.

Bunicul fost-a-fost.

Comedie într'un act de H. Murger.

Persónele:

Bunicul Fost-a-fost (60 ani.)

Octav, (20 ani.)

Jacquelina, (18 ani.)

Un mic salon în fund o ferestă foarte mare, încadrată cu flori, — și lăsând a se vedea peste drum o altă ferestă, după care stă un tiner ce scrie la o mesă, fără aș ridică ochii. La stânga spectatorului un cămin cu oglindă. Alătura un bufet. Ușa de intrare spre stânga în fund. Altă ușă la dreapta spectatorului. pl. I. Alătura cu biurou, pe care e aninat o oglindă mică. Deasupra un portret biust de femeie.

Scena I.

La ridicarea cortinei scena e deșertă. Șese ciasuri sună la un ciasornic apropiat — Se aude de asemenea o musică de caterincă. Înainte ca să se deschidă ușa, se aude vocea Jacquelinei, care fredonă între culise.

Fost-a-fost, Jacquelina, Octav, la ferestă.

Fost-a-fost (care scutură vasele de pe cămin, se îndreptă spre ușă.) Bună ziua, dșoră!

Jacquelina (vesel.) Bună ziua, dle! (Trece, continuându-și cântecul.)

Fost-a-fost. La revedere, mititico!

Scena II.

Fost-a-fost, Octav, la feresta sa.

Fost-a-fost (reintră și închide ușa.) E încântătoare, militica! muncitoare și veselă. Jumătate albină, jumătate griușă! În toate zilele, de dimineță până 'n sēră, o aud cum cântă lucrând. E încă așa de tineră, șeptespredece séu optspredece ani, cel mult! (Cu un suspin.) Ah! când am avut și eu odată 18 ani!... Dar de câte ori i-am avut — de la 1800... și tocmai pentru asta... nu mai târziu decât... (Scote ciasornicul.) peste două ciasuri și dece minute, voi intră în al 60-lea calendar al meu! (Privind ciasornicul.) Sērman ciasornic bētrân! Tu mi-a sunat multe ore frumoșe în timpul ce-a trecut! Dēcă te-aș puté întârziă cu vr'o patruzeci de ani! (Se duce de ie o olă cu flori de pe o mesă, se apropie de cămin și se uită în oglindă.) Aha! am încă glezna țépēnă! capul tēfēr, și un an mai mult nu mă sparie deloc! — Nu-i așa, moșnege?... Iată, nu te-am uitat! iată un buchet ce ți l'am cumpērat pentru a sērbă ziua nașcerii tale; doreșce ca acest an să-ți fie fericit! și însoțit de alți mulți înainte! (Cu un suspin.) Ah! sērmanul meu moșnég, — tu numai pe mine me mai ai, care gândeșce la tine! (Suie teatrul ținēnd olă cu flori sub braț.) Nu-i nici de cum vesel să trāeșci singur, — mai ales când trăiai așa de bine doi! (Privind portretul.) Nu-i așa, draga mea Jacquelină? (Merge și depune florile pe ferestă.) De când vecinul meu, studentul, a plecat, me plictisesc cu totul. (Privind la feresta lui Octav.) Am totuș un alt... vecin... dar nu pare acesta prietenos deloc. S'ar dice că-i o mome. — (Taie flori de pe feresta lui.) De ađi dimineță, ca și în fiecare ăi, stă colo, la feresta lui, cu nasul pe o hârtie și nici ochii macar nu-i ridică... (Se aude musica.) Ia! cineva jócă jos! lucru curios! nu pot auzi nici odată lăutarii fără simți niște furnici prin piclóre. (Priveșce pe Octav.) Se pare că vecinul nu-mi sēmēnă

deloc. — Nu-l impresionēză deloc! E! ei! tinere! (*Octav nu ridică capul.*) Ian să-l veđi de-a respunde! (*Mai tare.*) Ehei! tinere! ei! ei! (*Octav ridică ochii.*) N'ai mai sfērșit me rog de a sgâriă hârtia ceea?... Ai să-ți infunđi ochii și n'ai să mai poți vedé fetișorele cele frumoșe. — (*A parte.*) Iată un vecin ce me intrigēză mult. Ei! ian ascultă, vecine!

Octav (ridicându-se.) Dle?

Fost-a-fost. Dēcă nu ți-a fi cu supērare, suie-te pentru un moment la mine. Am să-ți cer o indatorire.

Octav (salutând.) Cu plăcere, dle! (*Iși rulēză hârtiile sub braț și dispăre.*)

Scena III.

Fost-a-fost singur.

Totdauna singur, asta nu e natural. Băetul acesta ascunde ceva negreșit. Nu se surguneșce cineva în singurătate astfel... Ș-apoi, el pare visător, câte odată chiar trist... Să aibă el supērări mari de pe acum! — E încă prea tiner, deci ar fi s'o începă prea de vreme cu... Vr'o dragoste neresplătită, pôte... Fie ce-a fi, eu am o idee bună; am să-l poftesc la mesă la mine, și am să pun pe vechiul meu guraliu... să-l întrebe... acesta-i un ticălos de vin, șiret ca ș-un procuror. (*Se aude bătēnd.*) Iată-l. (*Merge de deschide.*)

Scena IV.

Fost-a-fost, Octav.

Octav (cu un rulou de hârtii subsuōră.) M'ai chemat dle?

Fost-a-fost. Ești prea bun, dle, c'ai venit. Pof-tim șeđi.

Octav. Te rog să me ierți, dle, dar n'am să pot sta aici decăt prea puțin timp. (*Arătând hârtiile.*) Iată un dosar ce va trebui să-l duc chiar în astă sēră (*Îl pune pe biurou la drepta. Se aude din nou musica jos.*)

Fost-a-fost. Să lucrezi așa de târziu, — dumineca mai ales, și când auzi scripecele zângănind... Ce? pôte că nu le auzi!

Octav. Da, aici aprópe de barieră, e un bal.

Fost-a-fost. Și asta nu-ți ațiță nici o poftă?

Octav. Eu nu șciu să joc, dle.

Fost-a-fost. Cum se pôte! — Eu unul șcieam să joc înainte de a șci să cetesc.

Octav. Mi-ai spus că aveai să-mi ceri o indatorire.

Fost-a-fost. Da. Voiam să-ți cer... séu... voiam să-ți ofer... (*Scotēnd tabachera și oferind lui Octav.*) Obicmuesci? e foarte prospēt.

Octav (refusând.) Mulțumesc, dle!

Fost-a-fost. A iertare! dvóstre, tinerii, cu țigările...

Octav. Eu nu fumez.

Fost-a-fost (și mai mirat.) A! nu fumezi! și nici nu joci deasemenea?

Octav (ridēnd.) Mi se pare că ți-am spus-o.

Fost-a-fost. Dar ce vērștă ai, me rog?

Octav. Doueđeci de ani.

Fost-a-fost. Doueđeci de ani! Și nu șcii să joci! De mirare! Și poți trăi astfel, aprópe totdauna singur?

Octav. Dar de unde șcii?

Fost-a-fost. Pentru că sūnt foarte curios, și c'am surprins așa ceva, privind pe ferestă ceea ce se petrece la dta. Pôte că nu e tocmai cuviincios ceea ce am făcut,

dar n'ai pentru ce să te superi. E un obicei vechi care atrage întotdeauna ochii mei spre ferăstra odăi dtale, unde ai înlocuit pe unul din vechii mei vecini; un student care-și învăță dreptul roman pe un corn de vânat. Eră un băet încântător. Acum s'a făcut notar. Și trebuie să fie al naibei de tare asupra unei divorțului. Ah! ce ștregar mai eră! și asta me înveseliă mult! Ce vrei? imi place și mie... tinereța. Și când vęd pe cei tineri, mi se pare că întineresc eu ęnsu-mi. Așă dar, când te-am vędut acolo, in ęiua întei am fost de-odată fõrte mulțimit de vecinătatea mea... dar...

Octav (suridënd.) Dar?...

Fost-a-fost. Dar nu târđiu, am început a regretă pe vechiul meu vecin. Mai întei, in totdauna, de câte ori am încercat a legă cunoșciință cu dta, dta n'ai incurajat deloc dorințele mele... O! vęd bine ce e! pęrul meu ist alb te-a fi spęriet! Me vei fi luat drept un ghiuj moralist, vr'un morocănos... Ei bine, te-ai înșelat! Ian ascultă, tinęrul meu amic, acum când m'ai vędut mai de aprõpe, tot ți-i frică de a face cunoșciință cu mine?

Octav. Din potrivă dle. Eu am puțină experiență și cunoșciințele dtale imi vor putę fi fõrte de sprigin... ș-apoi rațiunea dtale...

Fost-a-fost. Rațiunea... n'am fost mai nici odată tocmai inclinător al ei, căci experiența, pe care dta nu o ai încă, din fericire, mi-a probat că rațiunea nu eră de multe ori decât arta de a înlătură fericirea.

Octav (a parte.) Ce curios om!

Fost-a-fost. Te miri põte de mine... Am făcut eu pe mulți să se mire. (*Orchestra reincepe și se aud rîsete.*) Ascultă tinere, șcii unde sũnt ómenii raționabili? ei sũnt colo, de petrec cu lăutarii. (*Sărind din piciorę cam șchiop.*) Na! că iar începe a me furnică prin glezne! A! dar ian spune-mi, — decă nu șcii a jucă, asta trebuie să supere mult pe amanta dtale?!

Octav. Eu n'am amantă, dle.

Fost-a-fost (in culmea mirărei.) N'ai amantă! Ești sigur, me rog, de ceea ce vorbești? (*Octav face un semn negativ.*) Dar atunci in ce chip îți petreci dta cei douęzeci de ani?

Octav. Eu nu am vreme să me gândesc la plăceri. Sũnt sãrac, și pentru mine lucrul este o necesitate absolută, și totodată și o datorie!

Fost-a-fost (resel.) Cea dintei datorie a tinereței este: plăcerea și prima virtute: amorul! Eu am fost virtuos, și astfel conșciința mea se odihneșce acum in liniște. Nu te inspăimantă; filosofia mea nu se găseșce scrisă in cărțile universitare, și cu tõte aceste e cea mai sãnătõsă. Fii sigur, te rog, că eu nu sũnt un duh necurat... numai că... sũnt prea mirat de ceea ce-mi spui, și drept vorbind chiar am și de ce să fiu mirat.

Octav. Se põte. Dar ți-o repet, dle, pozițiunea mea nu se asemănă mai deloc cu cea a celorlalți tineri. Sũnt orfan, fără nici o avere, și trebuie să-mi asigur viitorul. Trăese in singurătate, pentru că, cunoșciințele ce le-aș putę face, m'ar silii să introduc in traiul meu niște trebuinți ce n'aș fi põte in stare să mi le îndeplinesc. Trăesc fără amor, nu pentru că inima mea este nesimțitorę, dar pentru că e fricõsă, și pentru că am auzit mai ales, vorbindu-se adese-ori că amorul este mai in totdauna un isvor necontentit de dureri, de ne-casuri.

Fost-a-fost. Intr'adevër, este ș-un cântec care vorbeșce de așă ceva. (*Cântă.*)

Amor fericit durěză un moment;
Amor necăjit durěză intręga vięță

Dar acesta nu-i decât un cântec. Ascultă-me tinere: insedar te vei apęră; amorul este o recrutare care inrolěză pe tõtă lumea. Cât pentru mine, ți-o mărturisesc că m'am inrolat de bună voce. Ei!... e cam mult de atuncea! și cam fără de voia mea a trebuit apoi... să me eliberez. Ai să faci și dta ca și toți ceilalți, de ore ce n'ai decât 20 de ani...

Octav. İi voi implini chiar astăzi, peste un cias!

Fost-a-fost. Ah Dõmne! ce potrivă! A! ce bine-mi pare!

Octav. Dar ce este?

Fost-a-fost. Este... că aniversarea nașcerii dtale, este intr'aceeași ęi și intr'aceleași moment, cu aniversarea nașcerii mele! și, că in ciasul in care dta vei implini 20 de ani, eu voi implini 60... Adeca nu! dta tocmai vei implini 60, și eu voi implini 20... Căci inre noi doi, tinere, pare-mi-se că dta ai pęr alb... Dar in sfęrsit, ai să-mi faci plăcerea să remăi cu mine... Vom serbă impreună ęiua nõstră. İmi eră fõrte frică să nu mănânc singur ađi la mesiora mea... din fericire, iatã c'am pus mâna pe-un óspe! Vinul e cu mult mai bun când sũnt doi ca să-l beę... Eu am 20 de ani, dta ai 60... İmi vei prezentă dta un buchet și eu ți-o prezentă alt buchet. (*Cu melancolie.*) Vei đice põte că sũnt un bętrân nebun... Nu-i așă? Ah! păstreze-mi Dđeu acestă scumpă și dulce nebunie, care nu face reu nimęnui și care, mie, imi face un mare bine... (*Vesel.*) Dar ce-mi pasă! eu nu pot pęrucă și nici n'am trebuință de ochelari.

Octav (care a ascultat pe Fost-a-fost cu dublă curiositate.) Ce șugubęț e și bętrânul meu vecin! Me înveseșce fõrte mult. Mai că-mi vine să-i primesc invitarea.

Fost-a-fost (a parte.) Se gândeșce... numai să nu facă poznă să nu primescă! (*Tare.*) Ei bine vecine, ne-am înțeles; nu-i așă? ai să fii óspele meu?

Octav. Da, dle, primesc plăcuta dtale invitație. Numai îți voi cere să-mi dai voce să merg ca să duc lucrările ce le am aici... (*İși ie hãrțiule, le pune sub-suõră și in acestă mișcare o hãrtie pică fără ca el să bage de sēmă.*)

Fost-a-fost. Du-te și te 'ntõrce cât mai curęnd. Sper că vei fi mulțumit cu męsa mea. Eu sũnt, din tată 'n fiu, un mănecios din cei mai nãzuroși. Vinul meu e bun, paharele mele-s mari, și o să ridem... o să ridem... (*Stringe mâna lui Octav care ese.*)

(Va urmă)

N. A. BOGDAN.

Proverbe.

Lenea e cocõnă mare
Care n'are de mănecare.

*

Din nimic, tot nimic. (Latinesc.)

*

In casa cu coșul prea mare, adeseori sũnt lemne puține. (Rusesc.)

*

Cu omul cu bătături sęu cu durere de măsele să nu te pui. (Sęrbesc.)

*

Cãnele de bucătãrie nu e bun de vęnat. (Rusesc.)

Rosele din Balcani.

Regina florilor pe continentul nostru își are patria la pόμεle sudice ale muntelui Balcan din Turcia europénă. În apropierea unuia dintre cele mai însemnate pasuri, care întretae Balcanul, se află cea mai mare grădină de trandafiri în Eur. pa, adică valea Kazanlik. Mareșalul conte de Moltke, care ca ofițer tânăr călătorise prin Orient, a numit valea Kazanlik Casemirul Europei.

Cam la mijlocul muntelui, ce desparte Rumelia de Bulgaria, se află drumul ce duce de la Gabrova la Kazanlik, tăind vârful Balcanului la Șipka. De la vârful acesta spre Nord se pôte vedé natura aspră și sălbatică, spre Sud înse ochiul încântat priveșce peste un platou, incongiurat de delulețe ondulătore, care îl apără contra fortunelor. Platoul acesta e o adevérată grădină de rose și de semănături aurii, din mijlocul cărora lucesc numeroșe sate cu acoperișuri de țigle roșii și cu minarete albe, situate între serpentine strălucitóre de ape și între grupe de nuci. Acésta este admirabila vale de trandafiri de la Kazanlik.

Nu mai puțin ca 42 de localități se află în acésta vale, ai cărei locuitori se ocupă cu cultura roselor în scop de-a prepará unt de trandafiri. În calcul mediu, în fiecare an se prepară în tóte satele cam 800 kgr. de ulei de rose. Pentru prepararea unui klg. de ulei trebuiesc 3200 klg. de rose; din calculul acesta se pôte socoti cât de mare trebuie să fie terenul pe care cresc rosele. Esența acésta admirabilă se esportéză în întregă Europa pe când Orientul e provédut cu ulei de rose de prin India, Persia și Egipt.

Producțiunea, precum și întrebuințarea roselor își are origina în Orient. Se dice că vechii Babilonieni au fost cei dintéiu care le-au cunoscut. După conceptele estetice europene, cu privire la origina roselor, sună mult mai poetic legenda din vechia capitală de la Eufraf, decât aceea, pe care a propoveduit-o urzitorul Islamului, Mohamed. După Coran, rosele s'au născut în decursul călătoriei de nópte a Profetului: și adevăratele rosele albe din sudorile lui, cele galbene din sudorile animalului seu, iar cele roșii din sudorile arhanghelului Gavril. Noroc, că damele nóstre nu sânt silite, cu ocaziunea întrebuințării uleiului de rose să se gândescă la origina flórei favorite, căci altfel nici arhanghelul Gavril nu le-ar puté împiedecá de a strimbá din nas. Din contră, poetic și estetic este ceea ce se povesteșce despre cultivarea roselor în sudul Balcanului.

Între multele câmpii și văi ale Traciei nici una nu se pôte aseméná cu valea Kazanlik. Ea e fôrte bogată și de apă și, precum în Lombardia, așa și colo grădinile și câmpiile în fiecare și se adapă cu apa ce curge în tóte părțile prin canale. Fermecător este aspectul câmpiilor, când suflă un vânt lin și ele lucesc în colori arđetóre, făcând un mare contrast cu piscurile albe ale Balcanului, ce se pot vedé în șilele limpedi de véră, când cerul e închis-azuriu.

Cea mai mare plăcere o simte omul cu ocaziunea culesului roselor. În caravane mici trec tăetorii de flori prin oraș, iar catării lor duc coșurile cu trandafiri. Fete bulgare, îmbrăcate pitoresc, cu cămăși albe și fôrte curate, urméză animalele. Totul are infățișarea unui convoiu sêrbătoreșc, de óre-ce nu numai capul frumos al fetelor, ci și bețele, ce întrebuințéză la mânatul animalelor, sânt împodobite cu cununi de trandafiri.

Prepararea uleiului de rose se face mai ales de

cătră fete și femei mai tinere, după cum și productul e destinat în cea mai mare parte pentru secul femeesc.

Poesii populare.

Din comuna Sind cott. Turda-Arieș.

— Tu te duci bădiță, duci
Și pe mine nu me duci,
Du-me bade și pe mine,
Că și io ț-oi prinde bine;
De ți rușine cu mine,
Fă-me brău pe lângă tine,
De ți rușine ș-asă,
Fă-me lumină de sêu,
Și me bagă 'n sinul teu,
De ți greu de trupul meu,
Fă-me lumină de cêră,
Și me pune subsuoră.
Unde bade tu-i prândi,
Mândru rit ț-oi otăvi,
Murgu ți li priponi,
Fântână ț-oi isvori,
Fântână cu trei isvóre,
Cine-a bé din ea să móră;
Da de-a bé vre-un frate al meu,
Să-l ferescă Dđeu,
Și de-a bé vre o soră a mea,
S'o ferescă și pe ea,
Unde bade i inséră,
Io frumos ț-oi lumină,
Ómenii te-or întrebă,
— Ce lumină-i đo d'asta?
— Sta-i lumină de sêu,
Mândruța din satul meu,
Ș-asta-i lumină de cêră,
Mândruța din a mea țêră!

Frunđă verde de sacfiu,
Am drăguță la Mischiu,
Frunđă verde de sălcuță,
Și mi-o chiemă Mărișcuță,
Cinașe-i ca ș-o cucută,
O-ai cunóșce dintr'o sută,
D'ai mândră ca ș-o trestie,
O-ai cunóșce dintr'o mie.

— Ce te legini bradule?
— Nu me légân de fâlos,
Că me légân să pic jos.
C'aséră pe la sfințit,
Pe mine m'o d'oblicit,*
Trei meșteri din Baia-mare,
Să me taie 'n trei sfârtae,
Să me pună pe trei cară,
Să me ducă jos la țêră,
Să me facă-o temnicioră,
Temnicioră de cea rea,
Care pier voinicii 'n ea.

Culese de.

VASILIU MICUȘAN.

* O pus ochiu, o aflat, o dat de...

Scrisore din Constantinopol.

12 iulie 1895.

Stimate dle redactor!

De și cam târziu, dar în fine totuși îmi place a crede că pe când am sosit eu în Constantinopol, vei fi primit scrisoarea ce ți-am trimis-o din Atena. Cât e de sâmbătă de la 3 ore d. m. până luni dimineața la 5 ore, atâta a ținut călătoria peste marea egeică, Dardanele și marea marmoră până la Constantinopol. Acum pot să ȳic și eu, că cunosc Dardanelele, fără ca să fi ședut cu ele la o mesă.

Trecând prin Dardanele, mi-a venit în minte un haz și anume: Doi ȳnși călătoriau cu trenul. Se începe discursul. Unul dintre călători ȳice: „Am fost în Venezia, am fost în Padua“ etc. Celalalt îl intrăbă: „Dar în Geografia fost-ai?“ „Cum să nu fi fost?“ fu răspunsul. „Și unde ai dat de Geografia? dar nici atâta nu știi, că e lângă Padua“. Tablou. Se continuă discursul: „Cunoști Dardanelele? — Cum să nu le cunosc, că am ședut cu ele la o mesă“.

Eră dimineața la 5 ore când vaporul italian Solunto a ancorat în portul Bosporului. În partea stângă priviam Seraiul, la dreapta Șcutari și în față ni se prezentă Bosporul. O priveliște mai frumoasă ca acesta nicăiri în lume poți să afli. Tocmai resăria sorele, am vădut primele rațe ale sorelei scăldându-se în apa Bosporului, am vădut cărduri de delfini alergând în giurul vaporului și tot odată din partea de cătră Sтамbul și Galata, unde se înălțau minaretele moșeelor cu sutele și de unde te-ai așteptă să auđi glas de Syrene se auđia, — ce se auđia: lătratul de dimineața al cănilor. Constantinopolul e patria cănilor, pentru că aici mai la tot pașul dai peste căni pe strade, în multe locuri afli căte 10—15 întinși a lene pe trotoare. Nu voriesc a descrie aci nici frumșetele feerice ale Bosporului, nici istoricul cănilor cari încă în ȳori de ȳiuă conturbă liniștea. Ce contrast, Bospor și căni, dar fiind că în realitate e așa, n'ai ce să-i faci.

Romanii cei vechi aveau un proverb, care ȳicea „Intus Hecuba, foris Helena“ adeca pe românește: din lăuntru Hecuba (eră cea mai urită femeie,) iar din afară Helena, despre care e șciut, că eră cea mai frumoasă femeie. Asta o putem ȳice și despre Constantinopol, că „intus Hecuba foris Helena“. Atâta în genere, mai în detaliu cu alta ocaziune.

Aici am tras la otelul din Pera, London, e un otel provădut cu tóte cele trebuincioase, cari îl fac pe călător să se afle bine și să se pótă distrage. Clima aici de present e fórte plăcută, comme cher nous.

Dimineața în ȳori de ȳiuă te trezesc aici niște ómeni, un fel de pilari, cari cât îi ia gura strigă pe strade purtând fie-care căte o coșară în spate și în mână un fel de cumpănă, cu care deloc își măsura marfa ce are de vândare. Strigătele asurđitóre mi le-am notat deloc în prima dimineața: „pasulia“ (fusolă), „damate“ (părădăi), „potlogea“ (un soi de părădăi vĳete), „patate“ (cartofi), „jemis“ (póme), „baluc“ (pește) etc. Causa că ómenii aceștia își vĳnd marfa cu așa sgomot, este aceea că locuitorilor nu le place a merge la piétă ca să tĳrguescă.

Viéta de stradă în Constantinopol e fórte sgomotosă. O priveliște variată și mult interesantă afli pe podul ce iĳgă partea orașului Galata cu Sтамbulul. Aici veđi ómeni din tótă lumea purtând fiește-care portul seu și vorbind în limba sa; o confuziune de limbi și o bizarerie de porturi. Umblând pe stradele strimte și murdare din Galata și Sтамbul aci dai peste căni, mai incolo îți stă în cale pe trotoarul îngust căte un tnre cu ciubuc, mai departe te impedeai în băiețandrii, cari cer să-ți curătescă ghetetele; când cugeți că pe tóți aceștia i-ai încungiurat și poți să mergi mai comod, te impedeai în petrite pavagiului fiind una mai înaltă ca cealaltă. În mijlocul atător de obstacole mai ai să suferi și mirosul murdăriilor aruncate pe stradă; cu o vorbă stradele strimte și neregulate în părțile locuite de turci sânt murdare și infecte. Asemene sânt și cafenelele apoi ici-cole și locuințele private, Nu așa inșe e cartierul numit Pera locuit de creștini, de cari sânt în Constantinopol la 150.000.

Sânt de tot interesante bazarurile turcilor, cari de comun sânt lângă moșee. Aici se vĳnd legumi, postavuri, blăni, galantare și haine; aici prin boltițe mici înainte ochilor trecătorilor lucră tot felul de meseriași: lăcătușii, căldărarii, țesetorii, mĳsarii, olarii, păpucarii, croitorii; brutarii frământ și coc pânea, plăcintarii — plăcinta. Tóte-tóte aceste le veđi de-odată. Aici veđi tot felul de limbă de om europeni, asiatici, negri, roșii, toți se preumblă negenați, de și căte odată mai capătă căte o ghiontitură de la hamalii puternici, cari duc povóra pe întrecute cu catării.

Tóte aceste le-am observat în ȳiua primă, că ce ce am observat și esperiat în celelalte 7 ȳile ce am petrecut în Constantinopol, despre aceste voi să ve scriu în special decă voi merge acasă. Deci la revedere!

T. BULC.

Ilustrațiunile din nr. acesta.

Secerătórea. Vremea mult dorită în sfĳșit a sosit. Holda aurie s'au copt și secerătorii s'au pus la lucru. Ce lucru vesel și binecuvĳntat de Dumneđeu! Se și fac multe glume. Secerătórea din nr. acesta, cu mănunchiul de snop în mână, pare și ea vrăjită, că uită de lucru și privește cu códa ochiului la flăcăul ce taie brazda în rĳndul întĳeu.

Cuibul vulturului. Vulturul de munte își are cuibul pe piscul stăncelor. Dar vĳnătorul din Alpi nu cunoșce pedeci; el străbate sus prin sute de primejdii, numai să pótă aduce oue de vulturi. Iată-l cum se avĳntă sus! Un mic alunecuș și se rostogolește 'n prepastie.

Femeia observă adănc, bărbatul privește departe. Bărbatu-i este lumea inima, femeia are inima ca lume.
Th. D. Grabbe.

Bărbății judecă după argumente, raționamentul femeiei este dragostea; unde nu iubește, a dat deja sentința femeia.
Schiller.

Remușcarea este starea conșciinței în luptă cu o greșelă; căința este starea de pace.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Petrecere de v^{er}ă și concert în Șimleul-Silvaniei. Tinerimea română din S^{el}lagiu și Chior, cu ocaziunea adunărilor generale a despărțământului XVI S^{el}lagian-Chioran al Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român și a Reuniunii femeilor române s^{el}lagene, va aranja la 11 august n. în Șimleul-Silvaniei petrecere de v^{er}ă precedată de concert, cu următorul program: 1. „S^{an}ta și de libertate“, cântată de corul tinerimei. 2. „Potpourri elastic“. Piano-Solo de d^ora Laura Borbola. 3. „Dⁱua bună“ de G. Dima, cântată solo de dl Vasile Oros, acompaniat pe piano de d^ora Cornelia Maniu. 4. Declamațiune, predată de d^ora Elena Mica. 5. „Serenada“ de T. cav. de Flondor, cântată de corul tinerimei. 6. „Viorica“ de G. Dima, cântată solo de d^ona Victoria Carșai, acompaniată pe pian de d^ora Cornelia Maniu. 7. Declamațiune comică, predată de dl A. Bogdan. 8. „Marșul cântăreților“, de V. G. Porumbescu, cântată de corul tinerimei. Comitetul arangiator: Ioan P. Lazar, președinte; dr. Cassiu Maniu, v.-președinte; Vasile Oros, secretar I; Augustin Moldovan secretar II; Avram Cordiș, cassar; Vasile Oltean, controlor; Alesandru Aciu, Constantin Alb, Laurențiu Avram, Al. Bogdan, Emiliu Butean, Ioan Butean, Alimpiu Costea, Ioan Cosma, Vasile Coteș, Victor Deleu, Augustin Dosa, Avram Dragoș, Teofil Dragoș, Ioan Epure, Alexiu Fedorca, Alimpiu Filip, Ilariu Gael, Ioan Gheție, Lazar Maior, Victor Maior, Iuliu Maniu, Augustin Măndruș, Ioan R. Maxim, Traian Mureșan, Aurel U. Nichita, George Nichita, Alesandru Pop, Emiliu Pop, Victor Pop, Sigismund Pop, Vasile Rob, Augustin Szabó, Ioan Talos, Ioan Truș, Victor Vașvari. Bilet de intrare pentru una persoană 1 fl. v. a. Venitul curat este destinat pentru „Reuniunea femeilor române s^{el}lagene“ și pentru biserica gr. c. română din Șimleu. Suprasolvi-urile se primesc cu mulțămⁱtă și se vor cuită pe cale diaristică. În pausă se va jucă „Românul“, „Bătuta“ și „Hora Sinaiei“.

Ruga în Fabricul-Timișorii s'a serbat în ziua de St. Ilie. Din incidentul acesta corul vocal a dat un concert; iar tinerimea studiósă a reprezentat comedia „Pentru ochii lumii“ séu „Cum se îmbetă lumea cu apă rece“.

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Sciri școlare. Dl *Dimitrie Teleor* a fost numit provisor director al școlei normale Carol I din București. — *Dșora Emilia Cioran*, fiica preotului Cioran din Reșinari, a trecut cu succes examenul de bacalaureat la București; dra Cioran, scrie „Timpul“ este cea dintău Româncă din Ardeal, care obține bacalaureatul în România.

Internatul Pavelian din Beins. Studenții gr. c. români cari doresc a fi primiți în internatul acesta, au a-și trimite cererile la rectoratul institutului până 'n 20 august. Plata pe an este 120 fl. și 32 fl. pentru uniformă. Elevii vor căp^{et}ă în institut locuință, încălțit, spēlat și luminat.

Gimnasiul din Beins. Am primit „Programa gimnasiului superior gr. cat. și a școlelor normale din Beins pe anul școlar 1894/95“, redactată de Ioan Butean, director și profesor public ordinar. Din capul lo-

cului, constatăm cu plăcere, că direcțiunea a ținut să restituie în „programa“ ac^{es}ta adev^{er}atul nume al orașului unde se află gimnasiul și nu mai scrie „Beiuș“ „ci Beins“. Numele „Beiuș“ a fost o minciună, căci poporul nu-l rostește așa, ci „Beins“; a-l susțin^e și mai departe, ar însemnă ca clasa inteligentă și poporul să aibă numiri diferite pentru acelaș orașel, ceea ce ar fi un lucru de ris. Din programă aflăm, că în anul trecut au funcționat 14 profesori, numărul studenților 345. Societatea de lectură Samuil Vulcan a avut 49 membri și a ținut 19 ședințe, cassa societății se urcă la 587 fl. 74 cr. În internatul Pavelian au fost 96 tineri, dintre cari 52 gratuit și cu jum^{et}ate de plată, restul a plătit.

Gimnasiul din Năsăud. Am primit „Raportul al XXXII-lea despre gimnasiul superior fundațional din Năsăud pentru anul școlastic 1894—95“. La început se dau informațiuni despre speșele de susținerea a gimnasiului, apoi despre fundațiunile și depozitele administrate prin direcțiunea gimnasiului. Din cronică sc^{ot}tem următoarele date: corpul profesoral 17, școlari la finea anului 262; dintre aceștia 256 români (202 gr. c. și 54 gr. or.)

Societatea „Transilvania“. Societatea „Transilvania“ din București are vacante, cu începerea de la 1 octombrie 1895, trei stipendii de câte 800 lei anual. Din aceste trei stipendii, dou^e s^{un}t menite pentru drept, unul în Cluș, altul în Budapeșta, iar al treilea pentru medicină în Budapeșta. S^{un}t admiși la concurs numai tinerii români din Austro-Ungaria. Doritorii de a obțin^e vre-unul din aceste stipendii își pot adresă cererile în scris cătră comitetul Societatea Transilvania în București (Strada Labirint nr. 68), cel mult până la 3/15 septembrie a. c., însoțite de următoarele acte: 1. Certificat de botez; 2. Certificat de bacalaureat (maturitate); 3. Certificat de paupertate; 4. Un act în scris, prin care se obligă a se conformă cu dorința exprimată în art. 4 din statute: „Cei ce vor beneficia de ajutorul societăței, după terminarea învățaturilor, să continue a-și aplică în partea locului cunoștințele câștigate“.

Școla de fete a Asociațiunii. Comitetul anunță concurs pentru un post de învățator și de o învățătoare pentru lucru de mână la școla civilă de fete a Asociațiunii.

Asupra seminarului român din Lipsca „Timpul“ primeșce din acel oraș am^{en}untele următoare: Seminarul român din Lipsca, înființat numai de vre-o câțiva ani, începe a fi frecventat din an în an de un număr din ce în ce mai mare de studenți. Interesantele cursuri de filologie română, ținute de cătră inteligentul și eruditul profesor, dr. Weigand, s^{un}t ascultate cu o deosebită plăcere nu numai de studenții cari înv^{et}ă limbile neolatine séu limbile slavice, ci și de cătră studenții celorlalte facultăți. Cu deosebire este îmbucurător faptul că studenții germani, cari ascultă limbile neolatine, își aleg subiecte de tесе din limba română. Așă o tesă mai recentă de doctorat conține o critică asupra gramaticii lui Boiajdi. Un alt student ș-a ales ca tesă „Formațiunea pluralului în limba română“. În semestrul acesta dl dr. Weigand ține cursuri de gramatică istorică a limbei române și interpret^{ez}ă cu studenții vechile tесе românești. Pentru a cimentă legăturile dintre studenții români și germani, dl dr. Weigand, împreună cu amabila dsale soție, aranjază din când în când conveniri. Așă convenirea din urmă a fost la 3 l. c. afară de oraș, în mijlocul frumósei naturi. Cu ac^{es}tă ocaziune s'au ținut mai multe vorbiri. Primul

toast a fost ridicat de cătră dl Weigand. Dintre studenți au vorbit domnii Bäckmeister, Ionașcu, Cristea, Mehedinți, arătând importanța studiilor dlui Weigand asupra dialectului macedonean și dorindu-i deplină sănătate pentru a pute adună materialul limbei române și din celelalte țeri locuite de Români. Petrecerea s'a sfârșit cu un toast ridicat de dl dr. Weigand în sănătatea Majestății Sale regelui.

Diplomele învățătoresci române anulate. Diarul „Magyarország” scrie că ministrul de culte a declarat nule și fără valoare toate diplomele învățătoresci, date în limba română la esamenale de calificare ale preparamandiei gr. or. române din Sibiu, la care n'a luat parte și reprezentantul guvernului, spre a subscrie și el acele diplome.

Despărțământul B. Comloș al Reuniunii învățătorilor români gr. or. din diecesa Aradului va ține adunare generală la 27 și 28 august n. în Ecica-română. Cu asta ocaziune învățătorii Ștefan Gavrilă, R. Roman, Iosif Anuica, G. Ghilădan vor ține prelegeri practice.

Adunarea învățătorilor români din părțile sătmărene, aparținători diecesei gr. c. de Oradea-mare s'a convocat de cătră președintele și protopopul Gavrilă Lazar și notarul George Mureșianu, la 8 august, în comuna Vetis, comitatul Sătmăr. În aceeaș s'era se va arangia de cătră corpul învățătoresc și o petrecere de v'era.

Adunare învățătorescă. Reuniunea învățătorilor români gr. or. din districtul XIII al archidiecesei de Sibiu va ține adunarea sa generală în comuna Jabețița la 27 august, sub presiul protopresbiterului Nicolae Maneguț, notar Dumitru Moisin. Învățătorii Iosif Popescu, D. Moisin, I. Cofariu, G. Truța și G. Nicora vor ține prelegeri teoretice și practice.

C E N O U ?

Hymen. Dl *Corneliu Ardelean*, rigorosant în drept s'a logodit în Arad cu dșora Victoria Hodoș, fiica regretatului dr. Iosif Hodoș. — Dl *Andrei Bidu*, comerciant în Brașov, s'a logodit cu dșora Maria Marculescu din București. — Dl *drd Iuliu Popescu*, s'a logodit cu dșora Maria Chiorean din Turda. — Dl *Iacob Afin Nicolescu*, colaborator al „Dreptății” la 11 august se va cunună cu dșora Maria Horejschu în Tustea.

Petrecere de v'era. La *Seliște* tinerimea studiosă a arangiat la 1 august o petrecere cu joc; venitul s'a destinat în folosul fondului pentru ajutorarea studenților săraci de acolo.

C. r. Societate de asigurare Riunione Adriatica di Sicurtà in Triest ș-a ținut adunarea generală ordinară la 12 l. c., în care s'au raportat despre al 56-le (1894) an de gestiune. În acesta se află următoarele date mai de însemnătate: Secția pentru viață: În anul numit asigurările primite se urcă la un capital de 12.769.125 fl. și o rentă anuală de 22.869 fl. La încheierea anului 1894 statul asigurărilor s'a urcat la un capital de 76 milioane fl. și 197.255 fl. tantiemă. După casuri de morțe și ca asigurări viagere s'au plătit 1.255.137 fl. Afară de aceste pentru pagube pendente s'a pus în rezervă 244.917 fl. Reserva premiilor s'a sporit cu 1.444.458 fl. și s'a urcat la 17.2 milioane fl. În ramurile asigurărilor elementare (foc și transport) vinitul premiilor a fost 6.935.650 fl. Pentru reasigurări s'a plătit 3.293.693 fl. și pentru pagube după detrage-

rea reasignărilor s'a plătit 2.379.261 fl. Reserva de pagube a fost 490.593 fl., reserva de premii 1.846.597 fl. și portfoierile celorlalte ramuri de asigurare 23.343.117 fl. După detragerea și după descrierea altora a ramas un plus de 482.521 fl. Ca dividendă pentru o acție s'a plătit 62 fl. Reservele de premii și de câștiguri trec peste suma de 21 milioane fl. și stau din următoarele poziții: Reserva de premii 17.849.656 fl. Reserva pentru diferența cursului hărtilor 723.988 fl. Reserva de câștiguri 2.491.592 fl.

OGLINDA LUMEI.

Cum trăește romancierul Tolstoi. Câteva indiscrețiuni asupra vieții romancierului rus Leo Tolstoi: Conte Leo Nicolaevici Tolstoi e vegetarian. El găsește neuman lucru a ucide și a mânca animalele. În toate diminețile se scoldă la 5 ciasuri. De la 5 până la 6 își face toaleta și ia ceaiul à la russe, mănâncă pâne, ouă și bea bere. De la 6—12 lucrăză físicamente, adică face ghete. — Tolstoi e cismar, — séu curăză curtea de zăpadă. La ora 1 i se aduce prânțul, în totdeauna servit fără carne și fără pește. După m'esa, Tolstoi d'orme doue ore, după care scrie trei ore. Nici odată nu lucrăză intelectualmente mai mult. La orele 6 séra, iarăș mănâncă, inse aceeași bucate de la prânț. Tolstoi se culcă de obicei la orele 8. Traiul lui după cât se vede, e fórte regulat. Ilustrul scriitor a terminat de cur'end un nou uvrăgiu care va apăré cel mult peste doue luni, și va face probabil tot at'ata șgomot ca și ultimul seu roman. Sonata Kreutzer.

Cărți contagiöse. Citirea cărților rele este molipsitoare pentru spirit, dar contagiunea este și mai primejdiosă pentru corp când cărțile au trecut printr'o înfinitate de mâni mai mult séu mai puțin curate și au stat în camere locuite de bolnavi; microbul creșce în ferfeloge vechi ca și pe monede, și praful vechilor biblioteci este infect și tenace. Putința transmisiunii b'olelor molipsitoare prin intermediul cărților imprumutate bolnavilor séu convalescenților este așa de evidentă încât cele mai mari precauțiuni ar trebui luate spre a înlătură această cauză de contagiune. La Edinburg, în fiecare și directorii bibliotecilor primesc de la ofișterul sanitar un tablou de casurile de b'ole molipsitoare, și s'unt luate m'esuri pentru a se șci decă cărțile din biblioteci au fost imprumutate pe la ómeni bolnavi; când se află că da, atunci funcționarul sanitar desinfectéză séu distruge cărțile. Așá, când o carte a intrat în mâ-nile unui cititor bolnav de v'ersat, este arsă fără milă. O m'esură identică e vorba să se ia acum și la Londra.

Călin্দarul s'eptem'anei.

Dumineca a 9-a după Rusalii, Ev. dela Mateiu, c. 14, gl. 8, a inv. 9.

Țiua s'ept.	Călin্দarul vechiu	Călin্দ. nou	Sórele.
Duminecă	23 M. Trof. și Teof.	4	Dominica 4 107 30
Luni	24 Mart. Christina	5	Osvaid 4 12 7 28
Mărți	25 † Adormirea S. Ana	6	† Sch. la faț. 4 14 7 26
Mercuri	26 Mart. Ermolea	7	Ulrica 4 15 7 25
Joi	27 † Par. Panteleimon	8	Chiriac 4 17 7 23
Vineri	28 Ap. Proch. și Nican.	9	Romanus 4 18 7 21
Sămbătă	29 Mart. Calinic	10	Laurentiu 4 20 7 19

Proprietar, redactor respunďător și editor:
IOSIF VULCAN.

Adriai Biztosító Társulat Triesztben.

(RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTA.)

VAGYONKIMUTATÁS.

Életbiztosítási osztály. — A) Mérlegszámla 1894 december 31-én.

VAGYON:	Osztr. ért.		TEHER:	Osztr. ért.	
	forint	kr.		forint	kr.
Ingatlanok Trieszt-, Bécs-, Brünn-, Buda-pest-, Milano- és Velenczében	2.918,700	—	Külön nyereségy-tartalék	600,000	—
Értékpapírok az A) részletezés szerint.	12.661,733	—	Rendelkezésre álló tartalék	325,000	—
Jelzálog-kölcsön	21,898	90	Tartalék árfolyam-ingadozások számára	426,918	87
Szerzett járadékok és tőkek	16,886	80	Díjtartalék	16 003,059	69
Kötvényekre adott előlegek	1.962,956	43	Kártartalék	244,917	64
Különféle ügynökségek	404,219	86	Nyereségy-osztalékkal biztosítottak szá- mára kiszolgáltatandó osztalékok	6,576	08
Különféle társulatoknál	284,264	61	Különféle társulatok	378,787	68
Társasági öszszigazgatás (f.-számla egyenl.)	340,823	47	Különféle hitelezők	61,042	14
Különféle adásoknál	12,981	78			
Átvitt jutalékok és szervezési költségek	—	—			
	18.046,281	84		18.046,281	84

ELEMI BIZTOSÍTÁSI OSZTÁLY.

B) Mérlegszámla 1894 december 31-én. (Az életbiztosítási osztály kivételével.)

VAGYON:	Osztr. ért.		TEHER:	Osztr. ért.	
	forint	kr.		forint	kr.
Künnlevő részvénybefizetések	2.400,000	—	Részvénytőke	4,000,000	—
Váltótárca és bankutolványok	463,114	16	Nyereségy tartalékalap	1.241,592	—
Értékpapírok az B) részletezés szerint	8.971,112	—	Rendelkezésre álló tartalék	325,000	—
Ingatlanok Triesztben	380,000	—	Tartalék árfolyam-ingadozások számára	297,089	75
Penzár-állomány az igazgatóságnál és a vezérügynökségeknél	101,907	51	Díjtartalék tüzkár-biztosításokra	1.762,291	39
Jelzálog kölcsön	1,000	—	szállítmágy-biztosításokra	84,306	66
Értékpapírokra adott kölcsönök	34,383	65	Tüzkártartalék	417,917	—
Követelések hitelintézetek, takarékpénz- tírák és bankároknál	1.066,533	37	Szállítmágy-károk tartaléka	72,676	68
Különféle adások	184,036	82	Takarek- és ellátási pénztár a társulati tisztviselők számára	425,994	57
Vezérügynökségek (af.-számlák egyenl.)	983,266	21	Életbiztosítási osztály (folyó számla)	340,823	47
Ügynökségek	101,791	57	Különféle biztosítási költségek	532,374	92
Kerületi ügynökségek	11,435	87	Fel nem vett osztalékok	2,657	—
Különféle biztosító társaságok	493,688	52	Osztalék az 1893. évben	243,609	—
Ingóságok és biztosítási táblácskák az igazgatóságnál és az ügynökségeknél	—	—	Igazgatók és számvizsgálók illetéke	41,278	26
Átvitt jutalékok és szervezési költségek	—	—	Különféle hitelezők	286,273	65
	10.092,042	83	Átvitel az 1894. évben	3,300	29
Későbbi években befolyó díjak öszszege	23.343,116	82		10.092,042	83
			* Tartalék 1893. decz. 31. 1894. decz. 31. gyarapádot	frt. 500,000 " 150,000	
			melynek fele az életosztály va- gyonába van bekebelezve	frt. 650 000 " 325,000	
				frt. 325,000	

Trieszt, 1895 május havában.

Frigyessi Adolf, vezértítkár.

Az igazgatóság:

Glanstättener dr. Alber Ágost, Mörpurgo Márk, Neumann Henrik, Ralli Pál,
Reinelt C., Salem H.

Számvizsgálók: Afenduli György, Pojai Alberti Emil, Parisi József.

Magyarországi osztály:

Budapest, IV. kerület, váozi-utoza 9. sz. a., saját házában.

Bárá Podmaniczky Frigyes
intéző.Lichtenberger J.
vezértítkár.Frigyessi M.
títkár.

Részletes zárszámadási jelentések és kimutatások az alanti Főügynökségnél kaphatók, a hol bármily felvilágosítások is a legnagyobb készséggel adatnak és élet-tű- és szállítmágybiztosítások az Adriai biztosító társulat; jégbiztosítások a Déli jég- és viszontbiztosító társaság; és baleset elleni biztosítások a Nemzetközi baleset ellen biztosító részvénytársaság számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjak mellett fogadtatnak el.

A Főügynökség N.-Váradon, Helfy Gyula, Kovács Ákos. (1—1)